

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНИЖИЖИВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любоширъ П. Непадовичъ.

ЧЕЧ. VI.

Овај листъ излази Вторникомъ, Четвртомъ и Суботомъ на по табака. Цена му е за 3 мес. 4. за пола год. 8 а за целу год. 16. цв. За огласе плаћа се 3. вр. ср. одъ врсте за едан-путъ а 5 кр. ср. за трипутъ.

№ 38.

СРБСКЕ НОВОСТИ.

У Београду 29. Марта.

Као што ће публици овдашњој по већој части познато бити, постои овде већ одъ три године при евангеличкој общини немачка школа, у коју су одрешила само немачка деца. Кадъ су се пакъ више србски родители пријавили съ децомъ, желећи да ова онако исто, а съ мањ трошка, науче немачки, као што уче н. п. у Земуну, Панчеву, Ораовици, Митовици и т. д., овда се представничтво речене общине, одзивајући се тој жељи, обратило високославномъ Попечительству Просвещения съ молбомъ, да поменути школу благоволи узети подъ свое надзирање. На добивши што е молила, имала е евангеличка община срећу, 26. ов. мес., као на данъ полгодишнѣгъ испита, поздравити у школи својој едногъ одасланика хвалѣногъ Попечительства, кои е на испиту председавао. Начинъ на кои се у тој школи предае, онај е, кои е већ многогодишнѣмъ искуствомъ по свой Германіи обистинѣнъ као цѣлсходанъ. По томе начину свако, ма како слабогъ дарования дете, научи за по године правилно читати и писати. Одъ предмета пакъ, кои се предаю, есу, осимъ немачкогъ езика, јошъ и общта знаня изъ исторіе, земљописа, физике, геометріе, аналитичко рачунањ и чертанѣ. Ноте такође се предаю. Школска година трае 10 месеци, а свакиданѣ предаванѣ 6 сати. Ученици кои нису одъ евангеличке общине, плаћаю на месецъ 1 талиръ, кои се на издржаванѣ учителя обраћа. Но и то везнато плаћанѣ само е за сада.

Войводство Србија. — „Алг. Цтг.“ јавно е неки данъ да ће се укинути Србско Войводство, па опетъ саставити съ Маџарскомъ. Данасъ пакъ самъ вели да то неможе никадъ бити, еръ то недаду мислити ни историски развитакъ войводства, ни догађаи одъ 1848. год., нити и званично министерско изясненѣ о устројно те землѣ одъ 17. Нов. 1849. год. по новоме. Далъ и самъ царъ еданпутъ се већ (патентомъ одъ 18. Нов. 1849. год. по

нов.) прогласио за „великогъ войводу Войводства Србије“, па садъ неможе оставити ту титулу. Притоме нису войводствомъ само Срби награђени за верностъ, него и самој држави иде у рачунъ да та земља остане одвоена одъ Маџарске.

Црна Гора. — Кажу да Аустрија шилъ јошъ войске у Которъ, да што већма подкрепи протестацију своју противъ познатогъ поступка са Лукомъ Радонићемъ. Међутимъ самъ „Естр. Цтг.“ допушта да е Црна Гора кадра бранити се, еръ самъ вели да е јака као градъ, а притоме може одъ свои 150.000 жителя одвоити на бой по 40.000 јунака. — Исте новине пишу далъ о одношају црногорскогъ народа и према Турцима, па веле да Црногорцима нис ни замерити што се единако бију съ Турцима, еръ люди су, па валя имъ живити, а земља имъ е тако сиромашна, да немогу силомъ изнудити изъ нѣ све што имъ треба; него дипломатія валя да се заузме за Црну Гору, па да јој дода еданъ комадъ землѣ турске, а Црна Гора да призна порту за сизерена надъ тимъ комадомъ землѣ.

СТРАНЕ НОВОСТИ.

Последнѣ вѣсти изъ *Букурешта* являю да ће дивани ад нос съ почеткомъ Мая почети радити, и да ће „европска комисија“ пре Августа моћи поднети извѣстие свое конференци, коя ће се тамо Септембра месеца тога ради наново састати у Паризу.

О *Русіи* явля берлински „Публицистъ“ да ће се на едно 8 миля далъ одъ Петербурга основати едно немачко насељ одъ едно 50.000. душа.

Ради *неапольскогъ* питања ићи ће, као што явля „Газ. д. Вер.“, велики руски князь Константињ у Неаполь, да помогне расправити распру са западнимъ силама. У томе смислу већ е и царъ Александеръ, кажу, писмомъ еднимъ спремао цара Наполеона и побудио га послати у Неаполь француску лађу едну съ дотичнимъ посредникомъ.

Збогъ *навибуришке* ствари држана е у Паризу и седма конференция, а јошъ нису стране ни близу поравнана.

Сардинія устројва станъ еданъ одъ 20.000 мом. кодъ Алесандрије. — Посланикъ сардински одазванъ е изъ Бе-

ча зато „што краљ сматра да није сходно оставити свој дипломатског агента у Бечу, кадъ е и Аустрија одазва ла свога дипломата изъ Турина“. — Правительство сардинско обнародовало е еданъ меморандумъ, коимъ до казуе права своя на Ментону и Року.

У Антони е, као што отуда явля „Ес. Кор.“, 19. ов. мес. неко пуцао са сокака на жандарскогъ стражмештера Балдония у едной одъ најживльи кафана, и ранио га е смртно. Но мисли се да ће то пре бити приватна чия освета, него политичка каква демонстрация.

Међу *Шпаньолскомъ* и *Португалскомъ* приметна се распра збогъ границе. Зато е састављена една мешовита комисија, која е, кажу, већъ прилично незгода уклонила.

Избори нови чланова за парламентъ у *Енглеской*, као што явля „Глобъ“, овако су испали: Изабрани су т. е. нѣи 325 либералаца, и 210 конзервативаца.

Оружанъ противъ *Хине* наставля се међутимъ единако: Тако „Преса“ явля да е 25. ов. мес. отишло изъ портсмутскогъ пристаништа више убойни лађа са едно 3000 мом.; а и изъ Гибралтара отишла е една бригада.

Найпосле вѣсти изъ *Америке* являю о одношаима американскогъ правительства къ Новой Гранади ово: Посланикъ американски, Бовлингъ, и изванредни комисаръ савдинѣни држава, Морзе, кои е одасланъ био у Панаму да изслѣди зашто е тамо проливена крвь поданика нѣговогъ правительства, — ишту пасоме да одлазе изъ земљъ, ербо правительство републиканско непристае учинити имъ по предлозима.

Везувъ.

(к р а й)

Јошъ никадъ нисамъ био у тако очајној незгоди. Енглескини се единако молила Богу, немогући далъ ићи збогъ ноге опалѣне. Нисамъ могао ни помоћи јој ни оставити е.

Опасностъ постане неизбежна. Лава т. е. сврши те чай свой до великогъ дувара, па онда сврене десно, и потече узъ нѣга башъ покрај наши ногу. Отуда буде тако яка врелина, да е више немогосмо ни минутъ издржати. Ја се усилимъ што већма могу, па узмемъ сироту девојку да е однесемъ преко пећине одъ сумпора. Она се јошъ молила Богу.

Кадъ пређемъ преко пећине, дођемъ до неколико повиши стена, по којима самъ могао далъ пужати се съ нѣомъ заедно. Већъ помислимъ да смо спасени, кадъ али една одъ тѣй стена, на коју самъ најпосле стао, одрони се подъ нама, те обое скотрлямо се доле, а за нама полети много каменя. Срећомъ и чудомъ некимъ непауди намъ то каменъ ништа. И одъ лаве међутимъ побегнемо тако, да остане иза насъ. Али како се яко предадемъ, кадъ опетъ наиђемо на опасностъ, коју доиста, ако икою другу, није никако могуће било избећи! Предъ нама се уеданпутъ отвори една провала, широка и пуна ватре. Преко нѣ прескакати неусудимъ се, ербо самъ био изнемогао одъ тешке врелине. Но све и да покушамъ прескочити е самъ: оћу ли то моћи и съ нѣомъ заедно? Никако. Зато она, кадъ то увиди, прикуне ме да е оставимъ, па гледамъ како ћу се самъ спасти. Но како ја да е оставимъ?

Јуначни млади Салваторъ, исти вођа нашъ, узме обнесвешћену и полакъ мртву девојку, па одважно прескочи преко провале. Охрабрень, прескочивъ и ја за нѣимъ, па онда саставимо руке унакрстъ, и по среди узмемо девојку, и поскочимо преко стена и пукотина крозъ жаръ и ватру, те тако съ тешкомъ мукомъ дођемо до дувара, одъ кога се надасмо спасенију. Како самъ се успужао на дуваръ, незнамъ ни самъ. Густъ димъ куляо е и подъ нама и надъ нама, и више пута смо одклизали натрагъ, башъ кадъ смо съ највећомъ мукомъ едѣва неколико стопа отишли били у напредакъ. Срећа велика што се није додѣ јошъ променио био ветаръ, а никадъ се неби поцели на дуваръ. Више самъ пута био и обневидио, и клецао самъ коленима сваки часъ, и морао самъ често спуштати кукавну девојку, ербо самъ едѣва могао и самъ пужати се. И вођа е био яко изнемогао тако, да смо морали сваки часъ пити вина изъ могъ стакла, те тако смо се држали на ногама.

Тако очаяваюћи, обазремъ се, и може сваки мислити како ми буде кадъ неочекивано видимъ кодъ себе — вернога вођу нашегъ! Онъ е невиђено прескочио био преко ватрене провале къ нама. То ме наново охрани, и заграмъ га као анђела спасителя. Онъ пакъ отргне се одъ мене, па поплашено пружи прстъ горе и продере се колико игда може: „Меня се ветаръ!“ И у исти ма' покрию насъ читави облаци одъ пепела усіяногъ, и грдно комаће одъ стена са страовитомъ праскомъ стрпошта се свудъ око насъ. Земља се подъ нама заня, и груне тутњава тако яка, да помислимъ садъ ће се стрпоштати сва гора, и саранити насъ подъ својимъ развалинама!

Кадъ се попнемо за три трећине узъ стрмениту низбрдицу, севну око насъ различити ватрени появи тако, да се сви стресемо одъ стра. Гора као да хтеде и насъ заедно съ ватромъ избацити напољ. Громови нѣни грмише ужасно, и дуваръ, узъ кои се пужасмо, затресе се тако яко, да се едѣва могосмо држати. Сваки минутъ стаясмо све опасније да насъ дуваръ нестресе са себе. Но башъ та опасностъ и поощтри насъ да се усилимо што већма можемо, те тако најпосле стигнемо на највиши врѣ.

Прође ме ладанъ зной, па обнесвешћень свалимъ се на земљу; и прође неколико сати, докле се опетъ повратимъ да могу ићи далъ. Неколико госпде одъ оставшегъ друштва нашегъ, а међу нѣима и отацъ, скоро полудивши отацъ несрећне девојке, дотрче къ нама са својимъ вођама да намъ помогну. Али помоћъ нѣиова на жалостъ дође већъ доцканъ, ерѣ сирота девојка већъ е сва дрктала изванъ себе, а и вођи нашемъ била е десна рука готово сва раздрускана одъ едного каменя, кој се у ономъ прескаканю одронио био на нѣга. Сви смо били да неможе горе бити.

У највећемъ ѣутаню пођемо натрагъ, но сви жалостни, а не онако весели, као што смо били кадъ смо дошли. Девојку обнесвешћену однесемо до Резине, а оданде у Неаполь, гди после неколико сати — умре.

Додатакъ по г. В. М. — Јошъ страшније е Везувъ избацао ватру пре наведеногъ случая, о коме приповеда Хайлронеръ. 24. Августа 79. год. засуло е

тако изабачанъ две вароши, Херкуланумъ и Помпее, које су на 16 година пре тога већ биле покварене одъ некогъ земљотреса. Догодило се пакъ то онда, кадъ су скоро сви люди били у театру. Грдна мложина пепела, који е летио до Рима и чакъ у Сирију и Египетъ, помрачила е била воздухъ тако яко, да се усредъ подне ние видило; а одма затимъ заронио е тай пепео и лава речене вароши гдишто 74, а гдишто и 100 стопа високо, тако, да имъ се ние знало ни места гди су биле. — Међу знамените вулкане спада и Етна у Сицилији. Гора та висока е, и никадъ се на нѳой некрави снегъ. Године 1536., а и доцније, потекоше изъ нѳе лаве; а г. 1693. затресе се земља, и за три дана прогута 16 вароши и више села, и сарани преко 90.000 люди.

Одъ Етне долазио е земљотресъ исподъ мора и између 5. Фебр. и 28. Марта 1783. год., кадъ су опустиле Калабрија и Сицилија. Читави предѣли спузили су се съ гранитскогъ свогъ предѣла, и близу Сциле свалио се велики комадъ брда у море. Вода е одъ тога после нагла натрагъ, и одвела 1450 люди. Найвећи е био потресъ у варошици Опиду близу Аспрамонта, висине едне одъ апенински планина, која е вечитимъ снегомъ покривена. Потресъ тай простирао се преко 80 квадрат миља и изъ темеля е порушио 400 вароши и села, и свалио више одъ 100 брда, и на многи места отворио страшне провалије, и око 100.000 люди које потукао које осакатио. — У Лизабону, престолној вароши португалској, страдало е 1. Нов. 1755. год. 30.000 люди; а 1746. године, кадъ е развалѣнъ Калао и Лимъ варошъ, пропаде су 23 галије у море, и то све за 3 минута. У Сирији пакъ, гди више година едно за другимъ био земљотресъ, 17. год. порушено е за едну ноћ 13 велики вароши, и потукао 200.000 люди; а 1759. год. наново е срушио 7 вароши, и потукао најманъ 30.000 люди; а 1822. год. у едну ноћ крозъ 10—12 минута нестало е 8 вароши са свима околнимъ селима, и погинуло е 20.000 люди. — И у Америци, одкадъ се за ню зна, блго е земљотреса у више предѣла. Страшанъ е био у Каракасу 1812. и 1813. год., а нарочито у Венецуели. После велике за 5 месеци суше, почеше звона сама одъ себе звонити, и исподъ земљъ чуо се тресакъ, одъ когъ се земља залюляла као таласъ. Силни светъ, који се скупио био у цркву на молитву, буде савъ заронѣнъ. Црква, која е била 150 стопа висока и стаяла е на 12—15 стопа дебелимъ стубовима, свали се и падне у 6 стопа дебео пра. Касарне са целимъ учарађенимъ полкомъ нестане сасвимъ, и скоро сва варошъ буде разорена, и погину око 10.000 люди.

Наравно да сви земљотреси неодолазе одъ Етне, ни само одъ Везува, него има јошъ много такви гора не само у Европи, него и у Азији, Африци, Америци, и Аустралији. Што се пакъ, говорећи о ватрометимъ горама, уедно говори и о земљотресима, и обратно, то е зато, што оне исте силе, које у утроби које ватромете горе праве ватру и избацају е, праве и земљотресъ, дѣјствујући при избацавану само у висину, а при земљотресима на све стране. Јошъ се потврђуе да све такве горе стоје међу собомъ у свези, па кадъ почне една избацити ватру, често и друге избацају е у исто време. Мора дакле да има много исподземни ватра, за које се и не зна; а најманъ зна се за подземне ватре у мору. Та-

ко се пре 1700 година дигао изъ мора островъ Делосъ. Но такви острови понавине су опетъ у море пропадали.

Одъ материя на последку, које ватромете горе избацају, најзнатнија е лава, т. е. усияна и растопљена маса, у којој кадшто има распљћногъ и бакара и сребра, те јошъ и гвожђа, и која кадшто тече 2 милъ широко, 15 миља у дужину, а 200 стопа дубоко. 1699. год. истекло е изъ Етне толико лаве, да би се могла начинити четири Везува, силни непео и нерачунајући.

М а л и н е.

Немой се жалити на оскудицу у радостима. Оне изничу по путу живота свуда као цвеће. Непрезри скромну любичицу, што се она невелича као горда лала.

Као што су се грчке вароши у производству лепота у свакомъ роду надметали, тако се надмеће опадајући векъ у разкоштву и лудости. Цѣль е наликъ една на другу, само тамо мудрогъ, овде лудогъ човечества.

Карактеръ овај има, који оно, што ние лепо, што е заблуђено и замршено у животу нѳогоме, помоћу основоположена у најтешню преграду упути, који ове непријатељ бића познае, и пре нѳовогъ, подъ свакојкомъ маскомъ покушаногъ повратка обузда, да се съ тимъ чистомъ, слободномъ животу празно место прибави.

Све намъ приповѣда целу истину: добродѣтель е опредѣленъ човека, нѳогово највеће преимћство и сачињава цело нѳогово достоинство. Ти ненаодишъ истина у томе никакво савршенство, али приближаванъ къ истоме.

Суета, стидъ, а навластитито сложеніе тѣла, сачињавају често јуначество люди, а добродѣтель жена.

Почитуј човечество! и ако би сви люди достоинство своје заборавили, и ако нигди не би люди у лепимъ дѣлима били, почитуј човечество!

Само истинито чувствованъ и чиста љубавъ знаду достојно благодарити; суета и занешеность приносе у припознавану туђи заслуга само себи самима благоприятну жертву.

Озбиљна воља свемогућа е, она е Богъ у прсима нашим.

Свирѣпе и смућене су често различите промене среће.

Здрављъ, псао и радостъ су лишће одъ детелине наши дана.

Само люди, који радити знаду, познају даръ мира, даръ овај, осниванъ ово, подражаванъ ово створителя.

Вѣроисповѣдъ чини насъ мудримъ, добримъ, веселимъ и задовољнимъ; она насъ учи садањность право употребљавати и уживати; она отвара најлепше изгледе у будућность, обећава намъ тамо горе вечито блаженство, и чини насъ за то блаженство заиста способнимъ.

Распознаванъ истине, жеља и снага къ добру, мирно, задовољно срдце, умереность у срећи, утѣха и бодрость у несрећи, надежда и поузданость у животу и у смрти; све су то дарови вѣре, и како су драгоцени и необходимо нуждни ови дарови къ блаженству нашемъ.

Постављени.

По гласу „Званични Новина“ протоколиста Совѣта Јованъ Бабић постављенъ е за столоначалника Совѣта, на овога место Коста Арсенијевић експедиторъ, на овога место Филипъ Николић бив. библиотекаръ правителствени, а на упрозибно место канцелисте Совѣта постављенъ е Василе М. Трифуновић канцелиста Контроле.

Стецишта су отворена:

При Суду валѣвскомъ надъ масомъ поч. Јанка Триповића изъ Палема 24 Априла.

При Суду ужичкомъ надъ масомъ поч. Спасоја Милошевића изъ д. Добринъ до 25. Априла.

Продаваће се:

Управителство в. Београда продаваће кућу Димитрија Несторовића 1 2 и 3 Априла.

О Г Л А С И.

(1—3) Меану на друму Крагуевачкомъ до споменика, ко жели купити или одъ Ђурђева дне подъ кирију узети, нека се подписаномъ пријави.

Голубъ Петровић,
пензионирани Советникъ

(1—3) Кућу мою съ плацемъ у Крагуевцу више конака спрамъ куће г. Туцаковића продаемъ. Кои би имао вољу исту купити, нека 10. Априла т. г. дође на лицитацију, коя ће се тога ради у Крагуевцу држати, и кадъ ће се кућа, ако добра цена изиђе, телмити.

У Београду 29. Марта 1857.

Илија М. Ракић.

(1—3) У Антулиной кући имаде о Ђурђевудне ове године за издаванъ еданъ квартиръ, састави се изъ 4 собе едне куйне са шпархертомъ и шпайзомъ, и едногъ одѣлення у подруму. — Кои га жели имати нека се изволи пријавити притяжателю у истой кући.

(3—3) При тоторима масе поч. Косте Барловца бив. оvd. трговца има една сума масни новаца за издаванъ подъ интересъ. Кои жели такову суму подъ интересъ узети, нека се 1. Кумануди правител. банку пријави.

(1—3) Кодъ Тоше Поповића бирташа кодъ „Дампѣшифа“ има лепа Карловачка вина по два гроша ова. Ко жели на више узети може евтине добити.

(1—3) АНТОНІЕ ГОЙКОВИЋЪ пиинтеръ у кући својой на пияци издае савъ горњи спратъ, кои се состои изъ 4 собе, куйномъ, простра-

нимъ гонгомъ и подрумомъ, одъ идућегъ Ђурђева дна подъ кирију. Кои би поменути квартиръ желио имати, нека се притяжателю, погодбе ради пријави.

ХАЙНРИХЪ ХИРШЛЬ.
изъ Беча, што тапешира и тргуе са собиниъ намештаемъ,

препоруче свою новоснабдѣвену продавницу найразличити политирани ствари найновиегъ вкуса а цене врло евтине. Притоме прима се и наручбине, кою такође обѣћава најсавѣстније извршити. Обитава у Београду у здаиу „кодъ елена.“ (1—3)

(2—3) Подписани препоруче почитаемомъ публикуму садъ башъ изъ Беча дошавше готове ХАЛЪИНЕ, одъ разне величине, кроя и квалитета, подъ најевтинию цену. Наручбине такође примаюсе. Стовариште е у кући г. Шоповића у чаршии.

ФИЛИПЪ МОРТОНЪ.

изъ Беча.

Позивъ судейски.

Судъ Пожаревачки позива Тасу Димитриевића, кои више парница при Суду има, и за когъ се незна гди е, да му до 31. Мая предстане, или, ако му Судомъ постављени заступникъ по вољи ние, другогъ избере, и тако парнице свое оконча.

Умоляваю се сви гг. Пренумеранти да непремѣно са првимъ делижанцомъ пошалу предплату баремъ за ова прошла три месеца. А тако исто и они нека изволе што пре послати, кои имаю за прошлу годину давати.

Продаја куће.

Подписана продаемъ мою собствену кућу, съ плацемъ, дућаномъ са сокака и баштомъ, изъ слободне руке. Кућа иста наоди се у сокаку г. Доктора, Линденмаера, сниже шанца одъ варошъ - каписе идући на Теразије; у истой кући има 4 собе съ 1 куйномъ; а такође и у башти има една кућа са едномъ собомъ и куйномъ. Башта е засађена лепомъ лозомъ и разнимъ воћемъ.

Ко би желио исту кућу купити, нека се подписаной ради погодбе у истой кући пријавити изволи.

У Беогр. 20. Марта 1857.

Драга Т. Пуганка.

(3—3) Даемо на знаиъ, да е до сада у служби Високогъ Правителства бивши, братъ нашъ **МИЯИЛО** съ нама одъ данасъ у заедничку трговину ушао.

у Беогр. 18. Марта 1857.

БРАЋА БАРЛОВЦИ.